

SZÉCHENYI

2020

Európai Unió

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK TERVEZÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA – MÓDSZERTANI IRÁNYMUTATÁSOK

HORVÁTH CSILLA
SZAKMAI TANÁCSADÓ

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM
REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI PROGRAMOKÉRT
FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁRSÁG
STRATÉGIAI TERVEZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI FŐOSZTÁLY

2016. MÁJUS 10.

TOP-7.1.1-16 FELHÍVÁS

TOP-7.1.1-16 Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva.

A regisztráció során létrejött Helyi Akciócsoportnak (HACS) szükséges a **módszertani útmutató szerinti Helyi közösségi fejlesztési stratégiát (HKFS) készíteni.**

HKFS: területi alapú fejlesztési dokumentum egy előre meghatározott területegységre vonatkozóan, amely tartalmazza az érintett terület fejlesztési szükségleteit és lehetőségeit, a terület fejlesztésére vonatkozó célkitűzéseket, számszerűsíthető eredményeket, irányítási és monitoring rendszert.

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

HELYI AKCIÓCSOPORTOK

A HKFS-ben foglaltak határozzák meg a Helyi Akciócsoportok munkáját azáltal, hogy definiálják:

- a célterületen használt módszereket, amely által a közösségi bevonás és közösségi, kulturális jellegű fejlesztések megvalósulnak;
- az adott település adottságainak és szükségleteinek leginkább megfelelő, a helyi szereplők érdemi bevonásán alapuló fejlesztési irányokat és tartalmi kereteket;
- a HKFS megvalósításához szükséges és alkalmas munkaszervezeti kapacitásokat;
- a fejlesztési elképzelések segítésének, a kérelmek értékelésének és kiválasztásának módját, a partnerség működtetését és a kommunikációt meghatározó működési módokat.

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA VEZÉRELVEK

A HKFS kialakításánál az alábbi vezérelveket javasolt figyelembe venni:

- **Közösségekkel, helyi szereplőkkel együtt tervez:** a lakosok és közösségeik legszélesebb körét, kulturális intézményeket és a kultúrával foglalkozó szakembereket bevonva, közösségi tervezési módszerek használatával, külön tekintettel a társadalmilag kirekesztett csoportok bevonására;
- **Részvételen alapuló:** a helyi igényekre, elképzelésekre építő stratégia, a település szereplőinek, közösségeinek és vállalkozásainak bizonyított hozzájárulásával és támogatásával;
- **Átlátható, követhető tervezési-döntéshozatali folyamatot** hoz létre (beleértve a HKFS értékelését, monitorozását), amelyet a települési szereplők a magukénak éreznek, elkötelezi őket a stratégia megvalósításában való részvételre, valamint további erőforrásokat von be általuk;

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA VEZÉRELVEK

- **Integrált**, figyelembe veszi a meglévő egyéb települési, nemzeti vagy EU-s programokat és beavatkozásokat;
- **Egymásra építi** a meglévő és a HKFS eredményeként létrejövő közösségi, kulturális kapacitásokat (szinergia);
- Következétesen **épít a település erőforrásaira**, speciális adottságaira, a meglévő készségekre és a beazonosított külső lehetőségekre;
- **Reális**: céljai egyértelműek, mérhetők, a felvázolt cselekvési terve logikus és megvalósítható;
- **Fenntartható**: hosszú távú társadalom- és gazdaságfejlesztési hatással bír.

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK AKCIÓTERÜLET

A HKFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

- A település teljes, közigazgatási határon belüli területe
- A település területének egy része (összefüggő terület, utcahatárokkal azonosítva)

Az akcióterület nagysága alapján igényelhető támogatás:

- 10 001-18 000 fős akcióterület: 500 millió Ft;
- 18 001-60 000 fős akcióterület: 800 millió Ft;
- 60 001-150 000 fős akcióterület: 1 500 millió Ft.

Átfedés mentes akcióterületek: térképi bemutatása is a dokumentumban vagy a dokumentum mellékleteként.

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK AKCIÓTERÜLET

A területi lehatárolást az alábbi szempontok mentén kell összegezni és indokolni:

- földrajzi, társadalmi, gazdasági koherencia/homogenitás, közös jellemzők;
- korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek;
- az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása a stratégia céljainak megvalósításához;
- személyes interakciókat lehetővé tevő helyi karakter.

A fenti helyzetfeltáráshoz használható a város **ITS Megalapozó Tanulmánya** – amennyiben az már elkészült.

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK

HELYZETFELTÁRÁS

Javasolt tématerületek:

- **Térszerkezet specifikumai** (pl. potenciális fejlesztési centrumok, leértékelődő területek, felértékelődő területek, elérhetőség);
- **Környezeti adottságok** (pl. természeti erőforrások/értékek, táji értékek, épített környezet értékei, környezeti problémák);
- **Kulturális erőforrások:** (pl. hagyományok, kulturális örökség, humán erőforrás, tudás, kulturális intézmény- és szervezetrendszer, kulturális programok);
- **Közszolgáltatások:** az önkormányzat és egyéb szereplők által fenntartott, működtetett humán közszolgáltatások, azaz a kulturális mellett különösen a köznevelési, szociális, felzárkózási célú, egészségügyi és ifjúsági helyzete;

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK

HELYZETFELTÁRÁS

- **A társadalom állapota:** közösségek állapota, civil szervezetek, közösségek, az adott terület közösségének, illetve a társadalom működését szolgáló szerveződések helyzete, közösségi terek, életminőség, társadalmi befogadás, depriváció és hátrányos helyzet, marginalitás, képzettség, egészségügyi helyzet, lakhatás, közbiztonsági kockázatok, jövedelmi helyzet, demográfiai helyzet ;
- **A gazdaság helyzete:** a gazdasági szereplők helyzetének és a gazdasági mechanizmusok és potenciál bemutatása.

Ahol lehetséges a változásokat, trendeket és az átlagtól való eltéréseket mutassák be! Fókuszáljanak a rendelkezésre álló helyi erőforrásokra és az esetleges hiányokra, akadályokra.

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK TERVI ELŐZMÉNYEK

A várost érintő tervek (amennyiben a település rendelkezik ITS-sel annak vizsgálata kötelező), programok, szolgáltatások és a HKFS összefüggéseit szükséges összegezni:

- **Külső koherencia, kiegészítő jelleg:** A tervi előzmények vizsgálatának lényeges része a 2014-2020-as Operatív Programok HACCS/HKFS szempontjából fontos beavatkozási területeinek azonosítása;
- A HKFS tartalmát befolyásoló **megyei, járási, települési vagy egyéb területi szinten megfogalmazott fejlesztési prioritások/beavatkozási területek/projektek,** amelyek befolyásolják a HKFS tartalmát;

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK TERVI ELŐZMÉNYEK

- A HKFS tartalmát befolyásoló, a **település gazdasági és környezeti fejlődését és a befogadást támogató programok, szolgáltatások** (pl. TDM, Natúrpark, Foglalkoztatási Paktum, stb.) és a HKFS összefüggései. Hogyan érvényesül a kiegészítő jelleg, a koordináció, melyek azok a hiányok, amire a HKFS reagálni tud.
- Tekintettel a HKFS közösségi, kulturális tartalmára a település – muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 77. § szakasza szerinti – **közművelődési rendelete**.

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK FEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEK

A **helyzetfeltáráásra** és a **SWOT elemzés** eredményeire alapozva kell meghatározni meg azokat a fejlesztési szükségleteket, amelyekre vonatkozóan beavatkozásokat, műveleteket, helyi felhívásokat terveznek a HKFS keretében.

A stratégiával szemben alapkövetelmény, hogy a **TOP ERFA és ESZA forrásait egyaránt hasznosítsa** az igényelt támogatásra vonatkozó költségvetésen belül **2:1 arányban**.

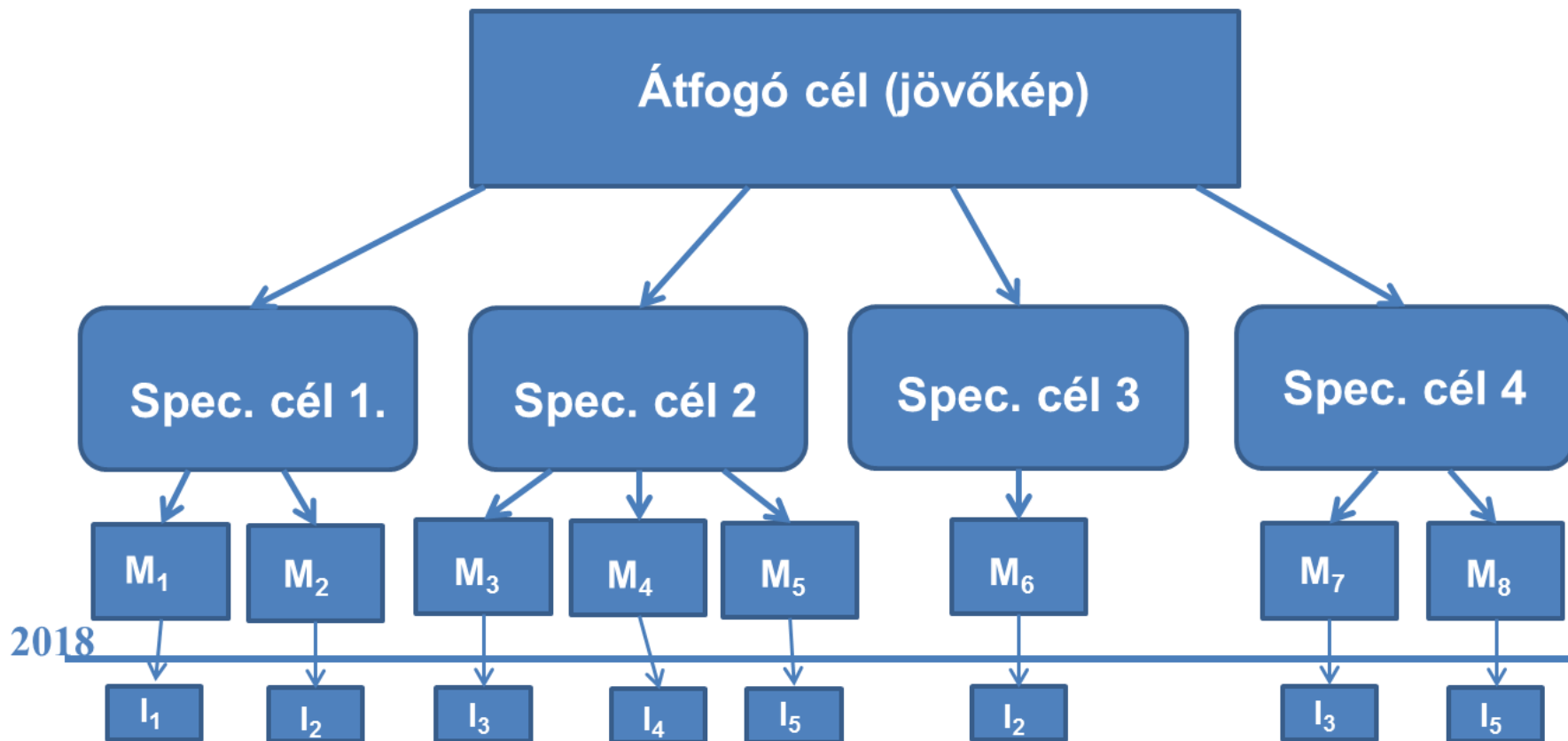
Elvárás az integrált gondolkodás és tervezés!

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK JÖVŐKÉP

Hosszú távú jövőkép megfogalmazása, lehetőleg egy mondatban, amelyet a stratégia megvalósításával kívánnak elérni. A jövőképet szükséges a helyzetértékelésben azonosított problémák alapján **átfogó, valamint azokat részletező specifikus célokra** bontani.

Mindenképp kerüljön megfogalmazásra arra vonatkozóan **részcél, hogy középtávon milyennek szeretnék látni az akcióterületet, a partnerséget?**

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK JÖVŐKÉP

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK CÉLHIERARCHIA

MIT kívánnak MEGVÁLTOZTATNI, ELÉRNI a stratégia megvalósítása által?

Célok megfogalmazása - amelyek megvalósulásához a **HKFS-ek valóban hozzá tudnak járulni.**

A specifikus célok mellé válasszanak az adott cél megvalósulását mérő **eredménymutató(ka)t.**

Fontos, hogy a **célok rangsorolása, kiválasztása** a helyzetelemzés és a konzultációs folyamat tényein alapuljon és annak keretében valósuljon meg.

A célok beazonosítása: „SMART” megközelítés.

Minden célhoz rögzítsünk a fejlesztések eredményét mérő indikátort.

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK CÉLHIERARCHIA

Mivel a stratégiának alapvetően szolgálnia kell a TOP céljainak megvalósulását, ezért a **TOP-ban szereplő alábbi kimeneti mutatók** alkalmazása kötelező:

- Községi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma (fő)
- A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)
- Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (m²)
- Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m²)

Az eredmény indikátorok **célértékeinek arányban kell lenniük a stratégia forráskeretével** és a korábban meghatározott fókuszjaival.

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK CSELEKVÉSI TERV

A beavatkozási területek/műveletek leírása

- A beavatkozási terület/művelet megnevezése – helyi felhívások, együttműködési akciók)
- Kulcsprojektek (a stratégia forrásának legfeljebb 40%-a, kiemelt tevékenység, beruházás, célzott kedvezményezett kör, stb.)
- Indoklás, alátámasztás (helyzetfeltárás alapján azonosított problémára való reflektálás)
- Specifikus cél (melyik specifikus célhoz illeszkedik a művelet)
- A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása (a helyi felhívások és azok rövid tartalma: tevékenységek, támogatási feltételek)
- Kiegészítő jelleg, lehatárolás (kapcsolódik a művelet más alapból finanszírozott, vagy korábban megvalósult intézkedésekhez, fejlesztésekhez, kezdeményezésekhez)

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK CSELEKVÉSI TERV

A beavatkozási területek/műveletek leírása

- A művelet / helyi felhívás célcsoportja (elsődleges célcsoportok, akiket a helyi felhívás keretében támogatni szándékoznak: civilek, közszféra szereplői, stb.)
- A kiválasztási kritériumok, alapelvek (annak érdekében, hogy valóban azok a projektek kapnak támogatást, amelyek hozzájárulnak a stratégia céljainak megvalósulásához)
- Tervezett forrás (az adott beavatkozási területre/műveletre fordítani szándékozott forrás)
- Forrás ütemezése (a jelen felhívás keretében felhasználni kívánt forrás, valamint az esetleges későbbi ütemek, egyéb források felhasználásának ütemezése)
- A megvalósítás tervezett időintervalluma (a helyi felhívás meghirdetésének és felfüggesztésének időtartama)

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK CSELEKVÉSI TERV

A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

- A HACS összetétele (tagság, munkacsoportok, betöltött pozíciók)
- A HACS szervezeti felépítésének bemutatása (döntéshozatal, felügyelet, munkaszervezet, szervezeti ábra)
- Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása (döntéshozatal szabályai, munkacsoportok működési szabályai, összeférhetetlenségi szabályok)
- A HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása (HACS döntéshozatala, HBB döntéshozatala, szavazati arányok, stb.)
- A HKFS megvalósítását szolgáló humán erőforrás bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében (feladat- és kompetenciakörök, alkalmasság)
- A működés fizikai feltételeinek bemutatása (munkavégzés helye)

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK CSELEKVÉSI TERV

A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

- A működésre tervezett költségvetés alátámasztása (a működésre fordítható források ismertetése, a felhívásban előírt belső költségvetési források figyelembe vételével).

Az IH a ME munkatársaival együttműködésben tervezi működési kézikönyv közzétételét (ügyrend sablon, formanyomtatványok, stb.)

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK CSELEKVÉSI TERV

A HACS-ok az alábbi tevékenységek ellátásáért felelősek:

- a partnerség mobilizálása:
  - a városban / városrészben élők együttműködésre és stratégiai gondolkodásra való ösztönzése
  - közgyűlés, elnökség, felügyelő bizottság, munkacsoportok
  - kommunikáció (kommunikációs terv)
- stratégiaalkotás:
  - stratégia készítése (helyzetértékelés, célok és eszközök megfogalmazása)
  - stratégia megvalósítása (helyi felhívások, monitoring)
- a hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás projekt-kiválasztási folyamat kialakítása és működtetése:
  - HBB működtetése (kiválasztási kritériumok, ügyrend)
  - összeférhetetlenség (a stratégia értékelése során is vizsgálatra kerül)
- a munkaszervezet hatékony működtetése:
  - stratégia végrehajtása

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV

Monitoring tevékenység

- az indikátorok definiálása (eredmény, kimeneti)
- az értékelések megalapozásához szükséges adatgyűjtés,
- a stratégia megvalósításának mindenre kiterjedő vizsgálata, pl.:
  - szabályosság
  - hatékonyság
  - célszerűség
- a stratégia tervezése során meghatározott célok teljesülésének, megvalósulásának folyamatos nyomon követése

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV

Értékelési feladat:

a beavatkozások eredményeinek és hatásainak megítélése a program/projekt által elérni kívánt célok szempontjából, azaz:

- a fejlesztések hozzájárultak-e a kitűzött célok eléréséhez, ha igen, milyen mértékben
- a felhasznált források, a tevékenységek és az elért eredmények egymáshoz való viszonya
- a választott eszközök előnyei, hátrányai, korlátai, más területeken jelentkező hatásai
- a támogatást igénylők/kedvezményezettek reakciói az esetleges a nem várt külső hatásokra
- a támogatást igénylők / kedvezményezettek által a megvalósulás eredményeinek használta, esetleges szemléletváltás

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK HORIZONTÁLIS CÉLOK

Esélyegyenlőség

A HKFS-nek be kell mutatnia, hogy a HACS milyen stratégiai megközelítést alkalmaz a bármilyen szempontból hátrányos helyzetben lévő szereplők (szegénységben élők, fogyatékkal élők, nők, idősek, pályakezdők stb.) egyenlő esélyeik megteremtésére, és hogy mindezt hogyan ülteti majd át a valóságba a HKFS megvalósítása során.

Fenntarthatóság

- Környezeti problémákkal kapcsolatos szemléletformálás,
- Klímaváltozás,
- Környezeti fenntarthatósági elvek.

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK INNOVATÍV ELEMEEK

A problémák megoldása során alkalmazott újszerű megközelítések ösztönzése, támogatása, kiaknázása, megosztása, hasznosítása, pl.

- kiket és miként vontak be a stratégia tervezésébe megvalósításába;
- a stratégia finanszírozásának eltérése a megszokottól;
- az eredmények és a tanulságok beazonosítása, felhasználása;
- az együttműködés hosszútávú fenntarthatósága, önfenntartása;
- más kezdeményezésekhez való kapcsolódás formája, minősége;
- az egyes szervezetek szokatlan, rendhagyó kombinációjának összehozása

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁK INDIKATÍV PÉNZÜGYI TERV

A HKFS alapján igényelt **fejlesztési**, valamint a **HACS működés és animáció forrásfelhasználásának** ütemezése:

- a fejlesztési források műveletenként / helyi felhívásonként elkülönített indikatív forrásainak jelölése
- az együttműködési műveletre szánt források megjelenítése
- a HACS működési forrásainak megjelenítése

A HACS működési és animációs költségei nem haladhatják meg az IH által az egyes HKFS-ek megvalósítására megítélt forrás **15%-át**.

A pénzügyi terv összeállítása során meg kell felelni a TOP-7.1.1-16 felhívásban rögzített feltételeknek.

A HACS által tervezett **jelen felhíváson kívüli egyéb források becsült értékét** is szerepeltetni kell a költségvetésben. Ezek lehetnek privát és közforrások egyaránt.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!